

liki se sprejel tudi predlog barona Apfaltrerna, naj se deželni odbor posvetuje in potem poroča, bili ne bila cestna postava v nekaterih točkah premeniti.

Volitev poslanca Karola Šavnika v Kranji se brez ugovora potrdi enoglasno. — Poročevalec Klun v imenu šolskega odseka temeljito in toplo priporoča nasvèt poslanca Detelje gledé obstanka gimnazije v Kranji in stavi predlog, naj se deželni odbor obrne s prošnjo do deželne vlade, da naj se ona z vsemi mogočimi sredstvi pri ministerstvu potegne za obstanek gimnazije v Kranji, kateri predlog enoglasno obveljá. — Potrdi se računski sklep deželnega zaklada in njegovih podzakladov za leto 1877. — Poslanec Potočnik poroča o preložitvi Turjaške ceste in nasvetuje, naj se ta cesta še letos dodela, pa tudi cesta v Gubnišah, kakor hitro mogoče, preloži, kar obveljá. Prošnja podvzetnikov Zafraniča in Peliča, da bi se jima dovolila neka odškodnina vsled te ceste, se izroči deželnemu odboru v konečno rešitev. — Predlog dr. Deua gledé razdelitve pašnikov in uravnave lastninskih razmer gledé menjevalnih zemljišč se izroči deželnemu odboru, naj prihodnjemu zboru predloži načrt zadevne postave. — Predlog dr. Bleiweisa gledé vštèvanja tretjinske priklade pri izvršitvi volilne pravice za deželni zbor se v pretres in poročanje izroči deželnemu odboru. — Deželnemu odboru se dalje v rešitev izročé: prošnja za podporo fabriške šole v Kočevju, prošnja Cerkniske občine za privolitev 32% priklade, prošnja okrajno-cestnega odbora Idrijskega za privolitev cestne priklade in prošnja okrajnocestnega odbora v Metliki za podporo.

Z navadnimi običaji se je zborovanje sklenilo s trikratnimi „slava“- in „hoch“-klici na Njega Veličanstvo presvitlega cesarja.

Slovansko književstvo.

* *Vojska na Turškem od leta 1875. do konca leta 1878.* Obsega: Začetek ustaje v Hercegovini, vojsko Srbov, Črnogorcev in Rusov s Turčijo, slednjič zasedbo Bosne in Hercegovine po slavni Avstrijski armadi. Za priprosto ljudstvo spisal Jakob Aléšovec.

Tako je naslov knjigi, ki je, 104 strani debela, pretekli teden prišla na svitlo v zalogi znanega knjigarja Jan. Giontinija v Ljubljani, okinčana z dobro zadeto sliko slavnega zmagovalca generala Filipoviča in štirimi barvanimi podobami iz vojske. Res srečna je bila misel pisatelja in založnika, ki je rodila to knjigo, kajti če je našemu ljudstvu kdaj došlo kaj o pravem času, gotovo je to skupen popis vsega, kar se je na jugu in zavoljo njega po Evropi godilo zadnjih čvetero let, ki je obračalo doli oči celega sveta in osobito nas Slovanov. Da je to delce prišlo na svitlo ravno zdaj, ko je zasedba Bosne po naši slavni armadi dovršena, to daje knjigi še večo vrednost. Posebno priprostemu ljudstvu bo dobro došla, ker ono ni imelo dozdej še prilike sestaviti si nepretrgano vrsto dogodjajev na jugu, ki se drug družega držé. — Sestava knjige je prav naravna. Najprej nam popiše pisatelj Bosno in Hercegovino ter njune prebivalce, zemljo in njene glavne pridelke, trpljenje krščanske „raje“ pod težkim Turškim jarmom, ki je vzrok ustaje v Hercegovini leta 1875. Med glavnimi vodji te ustaje najdemo tudi našega junaka Miroslava Hubmayerja. Ker niti Turčija z grdo, z orožjem, niti Evropske oblasti z lepo, s prigovarjanjem in posredovanjem niso mogle zadušiti upora in ker Turčija ni marala dobrih svetov, stopite l. 1876. na noge Srbija in Črnagora; prva v vojski nima sreče, druga pa Turke povsod potolče. Za tem je

nastalo premirje in zopet pomenkovanje diplomatov, a tudi to brez vspeha. Turčija, po Angležih podpihana, noče odjenjati in tako pride do vojske med njo in Rusijo, kateri pristopite najprej Rumunija, potem še Srbija; Črnagora ni ves čas meča več vteknila v nožnice. Ta važna in huda vojska je obširneje popisana tako, da ima bralec jasno njeno podobo pred očmi. Konec jej je sklep mirú v sv. Štefanu blizo Carigrada med Rusijo in Turčijo. Zopet miruje orožje in snide se kongres v Berlinu, na katerem sprejme Avstrija nalogo zasesti Bosno in Hercegovino. Popis te zasedbe, ki je moral pisatelja največ truda stati, ker mu je bilo nabirati zanesljivega gradiva po vseh kotih, je najbolj obširen, posebno nadrobno risa pota, trpljenje, bitve in zmage tistih oddelkov, pri katerih so bili slovenski polki. Razen tega se nahajajo v knjižici še površni popisi mest, ob katerih so bile bitve in katera so naši vojaki zasedli. Pridjan je še kratek pregled stanja na jugu koncem leta 1878. — Iz vsega tega je razvidno, da knjiga ni suhoparno naštevaje bitev, marveč prepletana z mikavnimi političnimi in zgodovinskimi opazkami. Ker je v prvi vrsti namenjena priprostemu ljudstvu, je jezik prav domač, vsakemu lahkoumljiv, tujih in tehničnih izrazov se je pisatelj še skoro pre-skrbno ogibal. — Tudi unanja oblika knjige, tiskane v narodni tiskarni, je prav okusna, tisk zadosti razločen tudi za oči branja manj vajene. Iz vseh teh vzrokov jo prav toplo priporočamo našemu ljudstvu. Založniku g. Giontiniju, ki se ni vstrašil velikih stroškov, pa želimo najboljši materijelni vspeh uže tudi zato, ker je izdal uže marsikatero podučno knjigo za priprosti narod slovenski. — Cena knjigi je 50 kr., trdo vezani 60 kr., po pošti pa po 5 kr. več, kar znaša poštnina. Dobiva se pri založniku, pa tudi pri drugih knjigarjih.

* *„Slavjanski almanah“.* Redakcijski odbor za slavjanski almanah, ki ga bodo izdali uže bodočega januarja Dunajski slavjanski visokošolci, daje na znanje, da je obrok za dopošiljavanje spisov in za naročevanje le do konca decembra tega leta trajajoč. Almanah bode obširen. Obsegal bode nad 20 tiskanih pól in sicer spise in poezije v sedem slavjanskih narečjih. Poljaci, ki si zmirom svojo pogačo pekó, so se koj skraja podvzetju odtegnili opravičevaje se, da za uje ni oportunni čas, a pristopili so Bolgari. Tvarine poslali so pisatelji raznih slav. narodnosti, posebno Čehi, Rusi, Slovaci, Slovenci, med katerimi odlikujejo se med družimi najspretnejša peresa. Kdor se še ni naročil, naj se podviza, kajti naročniki in podporniki natisnili bodo se v almanahu. Almanah veljá za naročnike s predplačo 1 gold. 20 kr., pozneje 1 gold. 60 kr. Naroča se pod naslovom: „Todor vitez Stefanovič-Vilovski, Wien, Neubau, Burggasse Nr. 24.“

* *Naravoslovje (morala)* slovenski spisano od gosp. župnika Kosec-a, bo izdala tiskarna družbe sv. Mohora, če se do Božiča oglasi 600 naročnikov. Knjiga se bo prejemala proti poštaemu povzetju. Podpirajmo ovo prvo knjigo slovensko v tej stroki!

Politične stvari.

Nova dualistična nevarnost za Avstrijo.

Kar je v Avstriji rodil se dualizem, je to prej tako bogato cesarstvo v položaji posestnika, ki je svoje premoženje razdelil med dva sinova tako, da vsak za-se gospodaril. Bratov je bil prvi priden, vsaj ni prišel popolnoma na kant, a drugi je potratno živel, slabo gospodaril, delal velike dolgove, od katerih ima velike ob-

resti plačevati, in prišel v desetih letih tako daleč, da ima njegovo posestvo vsak čas priti na kant. Tega bi se rad branil, kolikor časa mogoče, zato hodi okoli bogatinov denarja na posodo iskat; al ti predobro vedó, kako je ž njim, in mu ne odpró svojih denarnih škrinj drugače, kakor če bi jim kaj zastavil ali pripeljal za-se dobrega poroka. Toda kaj bo zastavil revež, ker ima že vse zastavljeno, celó poljske pridelke uže na njivah! Toraj gre k bratu, ki je sam pač tudi uže zeló zadolžen, pa ima vendar še lepo posestvo, katero veliko nese, in več zaupanja po svetu, ter mu pravi: „Dragi brate, ti dobro veš, da je meni treba denarja, jaz pa vem, da boš tudi ti moral zopet nekaj na pósodo vzeti, da more tvoje gospodarstvo naprej. Vzemiva toraj na posodo oba skup, dolžno pismo podpiševa obá, in tako sva skupno porok za poplačanje narejenega dolga; denar razdeliva potem med seboj.“

Kaj bo storil prvi brat? Ali bo kar brez premisleka šel in podpisal dolžno pismo bratovo? Menda ne, dokler ima toliko pameti, da more ped daleč misliti. On mora dobro vedeti, da brat ne bo mogel nič plačati, toraj bo ob času plačila upnik držal se tistega, ki še kaj ima, in ta je prvi brat; ker bo pa moral ves dolg sam plačati, utegne priti njegovo lastno posestvo na kant, in tako bi en brat po slabem gospodarstvu družega bil ob vse premoženje.

Taka brata sta Avstrijsko cesarstvo in Ogersko kraljestvo. Kar sta prevzela gospodarstvo vsak za-se, je enajst let, in v tem kratkem času ni Oger naredil nič manj ko 613 milijonov goldinarjev dolga na svojo polovico nekdanjega skupnega cesarstva, od katerih mora po 40 milijonov goldinarjev na leto obresti plačevati.

Kako je to mogoče? — bo morda kdo vprašal. — Prav lahko! Če se kmet začne voziti v gosposki kočiji in gosposki živeti, bo kmalu po njem. Mali narod Magjarski je hotel na političnem odru biti med „velikimi“ oblastmi, — to pa je bilo drago, stalo je okoli 60 milijonov na leto, in zdaj, ko je treba plačati te stroške, Magjari nimajo denarja in nič več, na kar bi ga še mogli na posodo vzeti. Bliža se jim toraj dan popolnega denarnega poloma in vaje računar, ki njihov stan dobro pozná, ga jim lahko uže v pratiki pokaže.

Zdaj naj pomaga Avstrija! Ta, čeravno sama zadolžena, ima pri bogatih še kredita, ker jej vsaj zemlja kaj nese, Magjari pa so političnega konja jahaje popolnoma zanemarjali svoje polje, tako, da že davkov ni dobiti. Lahko je toraj razumeti, da mora vsacega Avstrijca takraj Litave stresti strah, če mu vdari na ušesa novica, da hočejo zdaj Magjari skupno z nami denarja na pósodo vzeti. Kdo bo slednjič moral plačati? Mi, nas se bodo upniki držali uže zavoljo tega, ker bi Magjarom nič ne posodili, če bi na dolžnem pismu ne stalo tudi naše imé. In ker tudi mi sami še komaj komaj plavamo na vrhu vode, je več ko gotovo, da nas bodo Magjari potegnili na dno, če se oklenejo nas.

Vladni časniki si sicer prizadevajo razpediti ta strah in trdijo, da o skupnem posojilu sploh ni govorjenja; al ravno to je sumljivo, kajti če kdo v enomer upije: „jaz nisem tat“, bo vendar ves svet nazadnje mislil, da bi vendar utegnil biti. Tudi to ne izdá nič, kar je Depretis odgovoril na neko interpelacijo, namreč, da se njemu ne zdi mogoče tako skupno posojilo; kajti Depretis je denarni minister bil, Tisza pa, ki povdarja skupni zajém, je na onem kraji čisto nov minister-ski predsednik; saj se vé iz skušnje, da silni Magjari na posled vse dosežejo, kar koli hočejo. Ustavoverci so jim vse dovoljevali le zato, da so jih Magjari držali na krmilu Avstrije in je takraj Litave gospodoval Herbst

s svojo tovaršijo, unkraj Litave pa je Magjar mogel tlačiti vse nemagjarske narode.

Zviti Tisza, pogreznen v dolgove, zdaj mahoma za Andrassyem zagovarja zasedo Bosne in Hercegovine, da bi s stroški te zasede izgovarjal denarne stiske Magjarov in na limanice vjel Avstrijo, da bi za svoj „magjarorszag“ ž njo vred dobil še denarja na posodo.

Naj ustavoverci Magjarom zdaj dovolijo še skupni zajém (skupno posojilo), se bode zgodilo to, kar se zgodi slepcu, ki slepca vodi — oba skupaj padeta v brezdno.

Mnogovrstne novice.

* *Za mlinarje na Turškem* je čudna postava. Da ne pridejo v skušnjava se polastiti tujega žita za živež svoji kuretini, ne smejo nobene kokoši pri hiši imeti — razen enega petelina, ki jim zjutraj naznanja, kedaj je čas vstati.

* *Še so ljudje, ki verujejo na copernice.* Priča temu je nemšk kmet na gorjem Štajarskem, ki si je v glavo ubil, da mu je vol „zacopran“. V tej svoji neumnosti je zažgal živega vola, češ, da je tako tudi zažgal copernico v njem in se tako za zmirom rešil „zacopranja“.

* *London*, največe mesto na svetu in glavno mesto na Angleškem, obsega 700 štirjaških milj in blizo 4 milijone prebivalcev. Judov šteje več ko cela Palestina, katoličanov več kot Rim. Vsako leto ondi zidajo kakih 9000 novih hiš. Bogatinov ima sila veliko, pa tudi siromakov brez števila; ni tedaj čuda, da vsak dan na tisoče budodelcev pritirajo k policiji.

* *Pogozdna deklica.* Iz Trenčina v Slovakiji se poroča, da so v eno uro oddaljenem gozdu delavci vjeli neko stvar, o kateri se na prvi hip ni vedelo, je li to človek ali žival. Pokazalo se je, da je mlada ženska, popolnem divja. Govoriti ne zna nič. Do zdaj se ni moglo izvedeti, kdo da je, a ugiba se, da je kakova zločinka, ki je od strahu pred kaznijo zblaznela in ubegla v gozd, kjer je morala uže več let živeti. Odpeljali so jo v deželno bolnico.

Naši dopisi.

Iz Reke 15. dec. — Nedavno so tudi „Novice“ povedale, da se Hercegovska deputacija iz Pešta ni skupno vrnila domú, marveč, da se je Magjarom posrečilo razcepiti jo v dva dela; pravoslavni so vzeli pot preko Trsta, katoličani in mohamedanci pa preko Reke. Ko so Rečani, med katerimi je slovanskega plemena, vzladi boljše vrste, več nego magjaronov in lahonov, zvedeli, da imajo pripeljati se po železnici od Karlovca, je vrelo na kolodvor posebno veliko Slovanov obojega spola. Al evo nesramnost magjarsko! Ko vidijo ob kolodvoru zbranega toliko slovanskega, a le malo magjarskega in lahonskega občinstva, jih prime strah, da ne bi se pokazalo Reke slovansko obličje. Kaj storé? Pred vrata obesijo tablo z napisom, da ima vlak tri ure zamude. Zato se podá večina domú, le nekateri še ostanejo. Komaj pak odidejo, kar prižvižga vlak. Da bi ne bilo par Hrvatov in nekaj Slovencev, nihče ne bi bil ogovoril gostov, ko so stopili z voza; ti pa so odlične možé Hercegovce duhovskega in posvetnega stanú srčno pozdravili in jim tudi povedali, kako so jih magjaroni nalagali. Tri dni so se tu na Reki mudili dragi mi gostje. Povedali so nam, da, kakor zeló jih je prijaznost cesarjeva v Budapeštu očarala, tako malo so se